
14 **2025_B&W_00071** **Informatienota over opvang en huisvesting van
ontheemden, asielzoekers en statushouders -
informereren**

Samenstelling:

Aanwezig:

Rob Bats, burgemeester en voorzitter; Melvin Smit, wethouder; Trijn Jongman, wethouder; Marcel Scheringa, wethouder; Miriam Slomp-Dekkers; M.W. de Graaf, gemeentesecretaris

Samenvatting

De inspanningsverplichting voor de opvang van Oekraïense ontheemden gaat per 1 juli 2025 omlaag. Steenwijkerland voldoet nu, maar ook per 1 juli 2025 aan de inspanningsverplichting. Voor de opvang van asielzoekers blijven we kijken naar mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de landelijke opvangproblematiek. Het gesprek met het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) over de opvang van circa 80 kansrijke asielzoekers en statushouders in Hotel Fletcher loopt nog. Bij de huisvesting van statushouders zijn we in 2024 flink ingelopen op de achterstand van 2023. De aanvullende afspraken met de woningcorporaties hebben daarbij duidelijk positieve effecten gesorteerd.

Informatienota

Inleiding

In deze informatienota leest uw raad over de inzet van Steenwijkerland op de opvang van Oekraïense ontheemden en asielzoekers en de huisvesting van statushouders in 2024. Ook geven we een vooruitblik voor het jaar 2025. In de vergadering van 13 februari 2024 heeft uw raad ingestemd met een, tijdens die vergadering geamendeerd, voorstel dat ging over deze drie doelgroepen. In deze nota brengen we u op de hoogte van de stand van zaken.

Kernboodschap

Opvang Oekraïense ontheemden

Per 1 januari 2025 voldoen we aan onze inspanningsverplichting van 597 opvangplekken

Voor de opvang van Oekraïense ontheemden kreeg Steenwijkerland in de loop van 2024 een inspanningsverplichting van 597 opvangplekken per 1 januari 2025. Onze inzet in 2024 heeft ertoe geleid dat vanaf die datum zo'n 600 Oekraïense ontheemden in onze gemeentelijke opvang terecht kunnen.

Onze inspanningsverplichting gaat per 1 juli 2025 omlaag naar 541 opvangplekken

In november 2024 is, naar aanleiding van een prognose door de minister van Asiel en Migratie van de

instroom van Oekraïense ontheemden, een lagere inspanningsverplichting bekendgemaakt. Nu nog bedraagt die 597 opvangplekken, maar per 1 juli 2025 bedraagt die 541 opvangplekken.

We blijven ontwikkelen van opvang in hotels naar locaties met meer zelfstandigheid

Waar we eerder al besloten per 1 januari 2025 te stoppen met opvang van Oekraïense ontheemden in Hotel Fletcher Steenwijk, sluiten we per april 2025 ook Hotel Giethoorn als opvanglocatie. Tegelijk zetten we per april 2025 twee groepsaccommodaties aan de Jonenweg te Giethoorn juist in als opvanglocatie. Dit past in onze visie dat we van opvang in hotels overgaan naar opvang in locaties die mogelijkheden bieden voor meer zelfstandigheid voor de ontheemden.

Deze werkwijze is in lijn met de aangenomen motie van 12 november 2024

Dat we de opvang van Oekraïners in hotels afbouwen en in bijvoorbeeld De Vijverhof ook semipermanente, op termijn mogelijk ook flexibel inzetbare, woonvormen hebben gevonden, is in lijn met de door het CDA en anderen ingediende en door uw raad op 12 november 2024 aangenomen motie 'Creëren van structurele opvangplekken ontheemden'. Voor vrijwel alle opvanglocaties geldt bovendien een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd, met opzegtermijn. Dit betekent dat we niet doorlopend hoeven te zoeken naar nieuwe locaties. Als er mogelijkheden zijn voor opvang in locaties die vergelijkbaar zijn met De Vijverhof, dan zullen we die uiteraard onderzoeken: voor doorontwikkeling in onze opvanglocaties en onverminderd met oog voor andere woningzoekenden in Steenwijkerland.

Mede door de nieuwe inspanningsverplichting hebben we kritisch gekeken naar onze opvangcapaciteit

De nieuwe, lagere inspanningsverplichting gaf ons, bij de doorontwikkeling van opvanglocaties, de ruimte kritisch te kijken naar onze opvangcapaciteit. Daarbij hebben we betrokken dat de situatie in Oekraïne onrustig blijft, het verdere verloop van de oorlog ongewis is en het niet ondenkbaar is dat de inspanningsverplichting op enig moment weer wordt verhoogd.

Per 1 juli 2025 hebben we 585 opvangplekken en voldoen we ruim aan de inspanningsverplichting

We bouwen het aantal opvangplekken in de periode richting 1 juli 2025 enigszins af. Toch voldoen we, ook met het sluiten van Hotel Fletcher en Hotel Giethoorn, per 1 juli 2025 ruim aan de dan geldende inspanningsverplichting. De locaties Huis ten Wolde, Mooi Oldemarkt, 't Landgoed Baars, Residence De Eese, de Emmaschool, De Vijverhof en de Jonenweg bieden in totaal 585 opvangplekken.

Oekraïners bij particulieren tellen niet voor inspanningsverplichting, maar krijgen wel leefgeld en begeleiding

Naast de opvang van Oekraïense ontheemden in gemeentelijke locaties, worden in onze gemeente nog ongeveer 90 ontheemden opgevangen in de particuliere opvang. De particuliere opvang telt niet mee voor de inspanningsverplichting, maar de gemeente heeft wel een verantwoordelijkheid voor deze ontheemden. Bijvoorbeeld in het verstrekken van leefgeld en maatschappelijke begeleiding.

De samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties is een succes

De opvang van Oekraïense ontheemden in Steenwijkerland gaat goed. Erg waardevol is de inzet van bijvoorbeeld bedrijven, scholen en huisartsen waar Oekraïners werken, onderwijs volgen en zorg ontvangen. Kortom: de gehele samenleving draagt bij.

Opvang asielzoekers

Op 1 februari 2024 was de indicatieve opgave voor Steenwijkerland 245 asielopvangplaatsen

Bij de start van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) is een 'indicatieve verdeling' gepubliceerd van het aantal benodigde opvangplaatsen per gemeente. Volgens die verdeling moest Steenwijkerland 245 asielzoekers opvangen, waarvan 21 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's).

Het Provinciaal Plan ging op 31 oktober 2024 naar de minister

Op 31 oktober 2024 hebben de commissarissen van de Koning de minister van Asiel en Migratie provinciale verslagen aangeboden, met daarin het aanbod door gemeenten van opvangplekken die zij

voor 1 juli 2025 zouden kunnen realiseren. Op 1 november 2024 is het Provinciaal Plan Overijssel, met daarbij het Regionaal Plan IJsselland waarvan Steenwijkerland deel uitmaakt, met uw raad gedeeld.

In het verdeelbesluit staat een definitieve opgave voor Steenwijkerland van 220 asielopvangplaatsen

Op 20 december 2024 heeft de minister verdeelbesluiten bekendgemaakt. Daarin staat het definitieve aantal benodigde opvangplaatsen per gemeente. Waar we aanvankelijk, bij de indicatieve verdeling, nog 245 plaatsen moesten realiseren, is de definitieve opgave in het verdeelbesluit 220 plaatsen: 187 reguliere opvangplaatsen en 33 voor amv's. Dit aantal is met het verdeelbesluit een wettelijke taak.

Steenwijkerland biedt 80 plekken aan voor kansrijke asielzoekers en statushouders

Het aanbod van Steenwijkerland aan de minister is de opvang van circa 80 kansrijke asielzoekers en statushouders in Hotel Fletcher. Op 1 oktober 2024 heeft uw raad ingestemd met dit voorstel.

We hebben uitvoering gegeven aan de aangenomen motie van 1 oktober 2024

Na uw instemming met het voorstel hebben we uitvoering gegeven aan de op 1 oktober 2024 door uw raad aangenomen motie 'Gesprekken met COA en vervolgstappen', door

1. in gesprek te gaan met een delegatie van de omgeving van Hotel Fletcher, waaronder Wijkvereniging De Middenweg,
2. de uitkomsten daarvan mee te nemen in het gesprek met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), en
3. kerken, Vestingstad en Business Club Steenwijkerland alvast te informeren.

Ook in mogelijk volgende fases van het proces richting asielopvang in Hotel Fletcher gaan we in gesprek met de delegatie van de omgeving en met de maatschappelijke organisaties.

De uitkomsten van het gesprek met een delegatie van de omgeving namen we mee naar het gesprek met het COA

Het gesprek met een delegatie van de omgeving van Hotel Fletcher was waardevol. Er leven vragen en zorgen over bijvoorbeeld veiligheid en dagbesteding. Wij onderschrijven het belang om over onder meer die punten goede afspraken te maken met het COA en hebben die ook als bespreekpunten meegenomen naar het gesprek met het COA.

Het gesprek met het COA loopt nog

Na het gesprek met de omgeving van Hotel Fletcher en na het informeren van maatschappelijke organisaties, heeft in november 2024 op ambtelijk niveau een gesprek met het COA plaatsgevonden. Dat gesprek heeft voor zowel de gemeente als het COA een aantal vraagpunten opgeleverd. Die gaan in het algemeen over de haalbaarheid van opvang in Hotel Fletcher en worden nog uitgezocht.

Voor de verdere invulling van de wettelijke taak komen we terug bij uw raad

Het aanbod van 80 opvangplekken in Hotel Fletcher voldoet niet aan onze wettelijke taak van in totaal 220 opvangplekken. Om die reden blijven we kijken naar mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de landelijke opvangproblematiek. Daarover komen we binnenkort met een bespreekstuk bij uw raad terug.

Huisvesting statushouders

De taakstelling voor 2024 was in totaal 131

Voor de huisvesting van statushouders begon Steenwijkerland het jaar 2024 met een achterstand van 40. De reguliere taakstelling, die op grond van de Huisvestingswet 2014 halfjaarlijks wordt gepubliceerd, bedroeg voor 2024 in totaal 91. Samen maakte dit een taakstelling van 131.

We hebben in 2024 voor 121 statushouders een woning gevonden

In 2024 zijn in Steenwijkerland 121 statushouders gekoppeld aan een woning. Dit betekent dat we 2024 weliswaar zijn geëindigd met een achterstand van 10, maar ook flink zijn ingelopen op de achterstand van 2023. De aanvullende afspraken met de woningcorporaties hebben daarbij duidelijk positieve effecten gesorteerd: voor de cijfermatige realisatie, maar ook voor de sociaal-maatschappelijke opgave bij de huisvesting van statushouders.

In 2024 hebben we versneld ingezet op de huisvesting van statushouders

Met het oog op de hoge taakstelling en het verlagen van de druk op de asielopvang, heeft Steenwijkerland in 2024 versneld ingezet op het huisvesten van statushouders. Opvangplekken in asielzoekerscentra zijn namelijk voor een belangrijk deel bezet door statushouders die wachten op huisvesting in een gemeente.

Statushouders zijn voornamelijk aangewezen op sociale huurwoningen

Statushouders hebben vaak een laag inkomen. Dit betekent dat zij zijn aangewezen op een woning met een sociale huurprijs. Dit leidt tot extra druk op de toch al krappe sociale woningmarkt. Het tekort aan woningen wordt niet op korte termijn opgelost en de taakstelling is hoog. De samenwerking met woningcorporaties Wetland Wonen en Woonconcept blijft bij de huisvestingsopgave onverminderd belangrijk.

Met betrokken partijen ondertekenden we een addendum op prestatieafspraken

In het addendum op de prestatieafspraken 2023-2027 staan de aanvullende afspraken tussen de gemeente Steenwijkerland, woningcorporaties Wetland Wonen en Woonconcept en huurdersorganisaties De Veste en Zwartewaterwiede. De afspraken zijn zowel op fysiek als sociaal gebied. Op 12 juli 2024 is het addendum ondertekend. Het addendum is een uitwerking van het besluit van uw raad van 13 februari 2024. We werkten al vanaf begin 2024 in de geest van het addendum.

Corporaties hebben ingezet op een verhoogd toewijzingspercentage sociale huurwoningen aan statushouders

In navolging van het besluit van uw raad, was een van de afspraken in het addendum dat de corporaties, in afwijking van de eerder afgesproken 10%, maximaal 25% van de vrijgekomen sociale huurwoningen aan statushouders toewijzen. Deze afspraken golden tot 1 januari 2025.

We hebben hierbij oog voor leefbaarheid en 'landing' in de wijk

In 2024 heeft de gemeente met de woningcorporaties en VluchtelingenWerk het proces voor huisvesting en maatschappelijke begeleiding in kaart gebracht. Er zijn verbeteringen doorgevoerd in deze samenwerking en ook zijn concrete werkafspraken gemaakt. Zo is er een afzonderlijke werkgroep "Goede start in de wijk" en kijken we naar de veerkracht van wijken. Op die manier kunnen we zorgvuldig beslissen waar statushouders kunnen worden gehuisvest en welke gebieden daarvoor juist minder snel in aanmerking komen. Hier blijven wij gezamenlijk op inzetten.

Voor de eerste helft van 2025 is de huisvestingsopgave 55

Eind 2024 heeft de minister van Asiel en Migratie de taakstelling voor de eerste helft van 2025 bekendgemaakt. Steenwijkerland moet 45 statushouders huisvesten. Samen met de 10 die we meenemen uit 2024 maakt dit een totaal van 55.

Vanaf 1 januari 2025 geldt het gebruikelijke toewijzingspercentage sociale huurwoningen aan statushouders

De afspraken uit het addendum op de prestatieafspraken golden tot 1 januari 2025. We verwachten dat het ingewikkelder wordt de taakstelling voor 2025 te halen. Onze inzet is er, samen met de woningcorporaties, evenwel op gericht te borgen dat 10% van de sociale huurwoningen wordt toegewezen aan statushouders. Ook zijn en blijven we in gesprek met andere verhuurders en met marktpartijen en maatschappelijke organisaties over een bijdrage aan de taakstelling.

Periodiek overleg en verbinding fysiek en sociaal domein

Over de huisvesting van statushouders vindt periodiek overleg plaats tussen de corporaties en de gemeente, op uitvoeringsniveau. Bij de uitvoering zijn vanuit de gemeente zowel het fysiek domein als het sociaal domein betrokken. Deze combinatie is onmisbaar voor onze inzet op de huisvesting van statushouders.

Voorlopig geven we geen prioriteit aan tussenvoorzieningen voor statushouders

De afgelopen periode inventariseerden we de mogelijkheden voor een HAR-locatie (hotel- en accommodatieregeling voor statushouders) en een doorstroomlocatie: tussenvoorzieningen waar statushouders de periode tussen asielopvang en reguliere huisvesting kunnen doorbrengen. Voorlopig

geven we echter geen prioriteit aan deze tussenvoorzieningen. Het huidige kabinet wil namelijk af van de taakstelling voor gemeenten om statushouders te huisvesten en het wil verbieden dat statushouders met voorrang worden gehuisvest. Deze voornemens maken de (financiële) gevolgen van het inzetten van een HAR- of doorstroomlocatie uiterst onzeker.

We geven prioriteit aan permanente woningbouw

Tot op heden zijn in Steenwijkerland nog geen tijdelijke (flex)woningen gerealiseerd. Ondanks veel inspanningen, blijkt het niet eenvoudig hier geschikte locaties voor te vinden. Dit proces vergt tijd. Ook merken we dat niet alles tegelijk kan. We geven, met het oog op de toekomstbestendigheid van onze woningvoorraad, bij gemeentelijke woningbouwplannen daarom prioriteit aan permanente bouw. Dit heeft ook de voorkeur van de woningcorporaties. Daarbij zetten we in op nieuw aanbod van sociale huurwoningen, die we flexibel kunnen inzetten voor zowel reguliere woningzoekenden als statushouders. Als tijdelijke (flex)woningen een passende oplossing bieden in de woningbouwopgave, dan onderzoeken we uiteraard de mogelijkheden daarvoor. Daarnaast staan we altijd open voor initiatieven uit de samenleving of van marktpartijen voor het realiseren van tijdelijke (flex)woningen.

Tot slot

We blijven ons inzetten

Binnen de mogelijkheden die er zijn, blijven wij ons ervoor inzetten Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders een plek in Steenwijkerland te bieden. We blijven onze verantwoordelijkheid nemen door een bijdrage te leveren aan de opvang en de huisvesting van deze doelgroepen.

Consequenties voor de gemeente

-

Communicatie

-

Vervolg

-

Besluit

In te stemmen met de informatienota over de opvang en huisvesting van ontheemden, asielzoekers en statushouders in onze gemeente.